

KESKKONNAAGENTUUR

KESKKONNATEADLIKUD VALIKUD IGA ILMAGA

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Pinnavesi ja pinnavee seisund

Liina Eek

Pinnavee peaspetsialist

Keskkonnaagentuur

Liina.Eek@envir.ee

Mis on pinnavesi ja pinnaveekogum?

Pinnavesi on kogu maapinnal seisev või voolav maismaavesi ning merevesi.

JÕED

JÄRVED

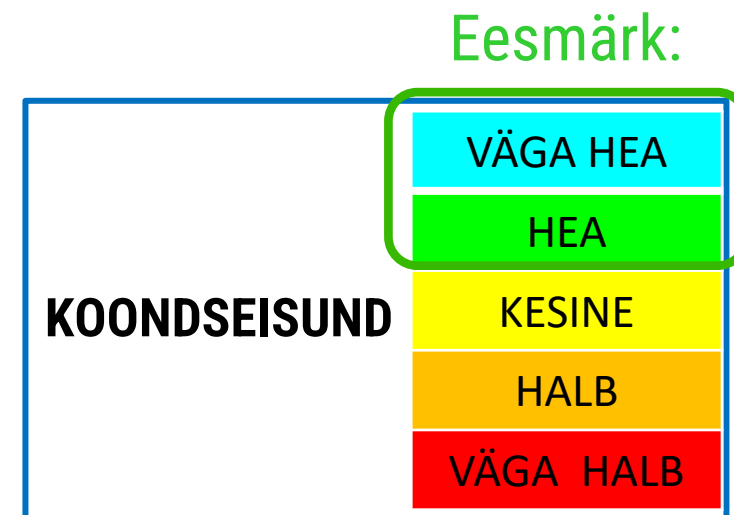
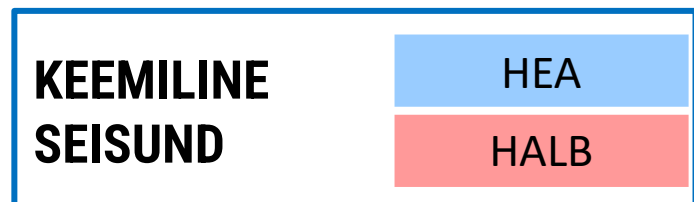
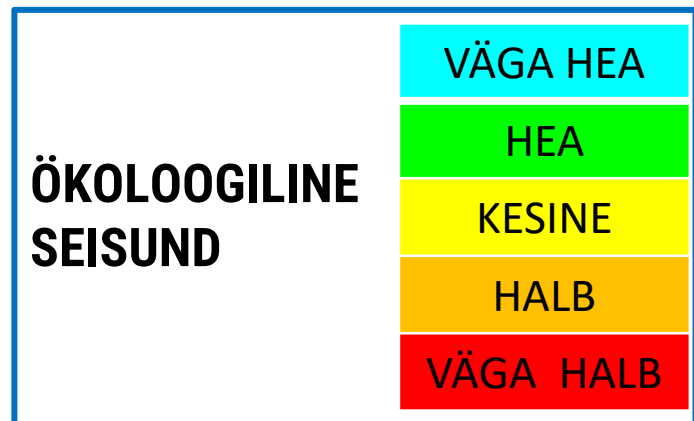

MEREVESI

Pinnaveekogum – pinnaveekogu, mis on jagatud osadeks ning mille üle peetakse arvestust ja millele antakse seisundihinnang.

Eestis on **744** pinnaveekogumit.

Pinnaveeseisundi hindamine

Ökoloogiline seisund

1. VEE-ELUSTIK

KALAD

SUURTAIMESTIK

VETIKAHÕLJUM

PÕHJALOOMASTIK

PÕHJAVETIKAD

Ökoloogiline seisund

2. FÜÜSIKALIS-KEEMILISED NÄITAJAD

- Happesus (pH)
- Hapniku sisaldus (O₂)
- Toitained (lämmastik ja fosfor)
- Läbipaistvus

3. VESIKONNA-SPETSIIFILISED AINED

- Metallid
- Taimekaitsevahendid
- Naftasaadused

4. HÜDROMORFOLOOGIA

VEEREŽIIM

PAISUD

MORFOLOOGIA (näiteks jõe looklevus)

Keemiline seisund

OHTLIKUD AINED

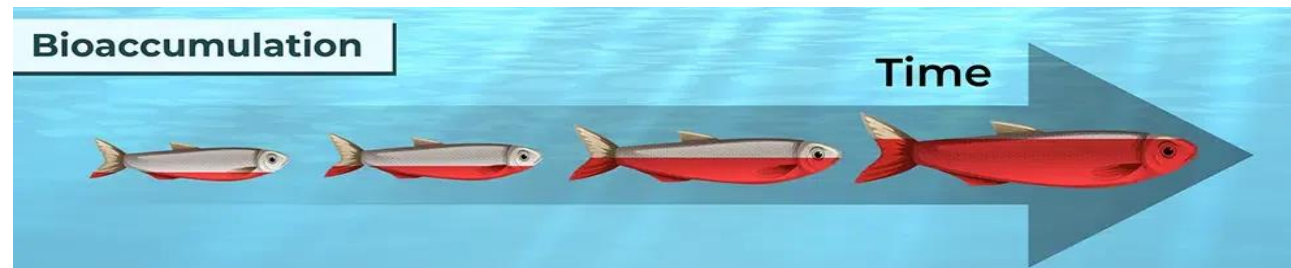
- Raskmetallid (nagu elavhõbe, plii, kaadmium)
  - Ftalaadid
  - Lenduvad orgaanilised ühendid
  - Polüaromaatsed süsivesinikud (PAH)
- jne

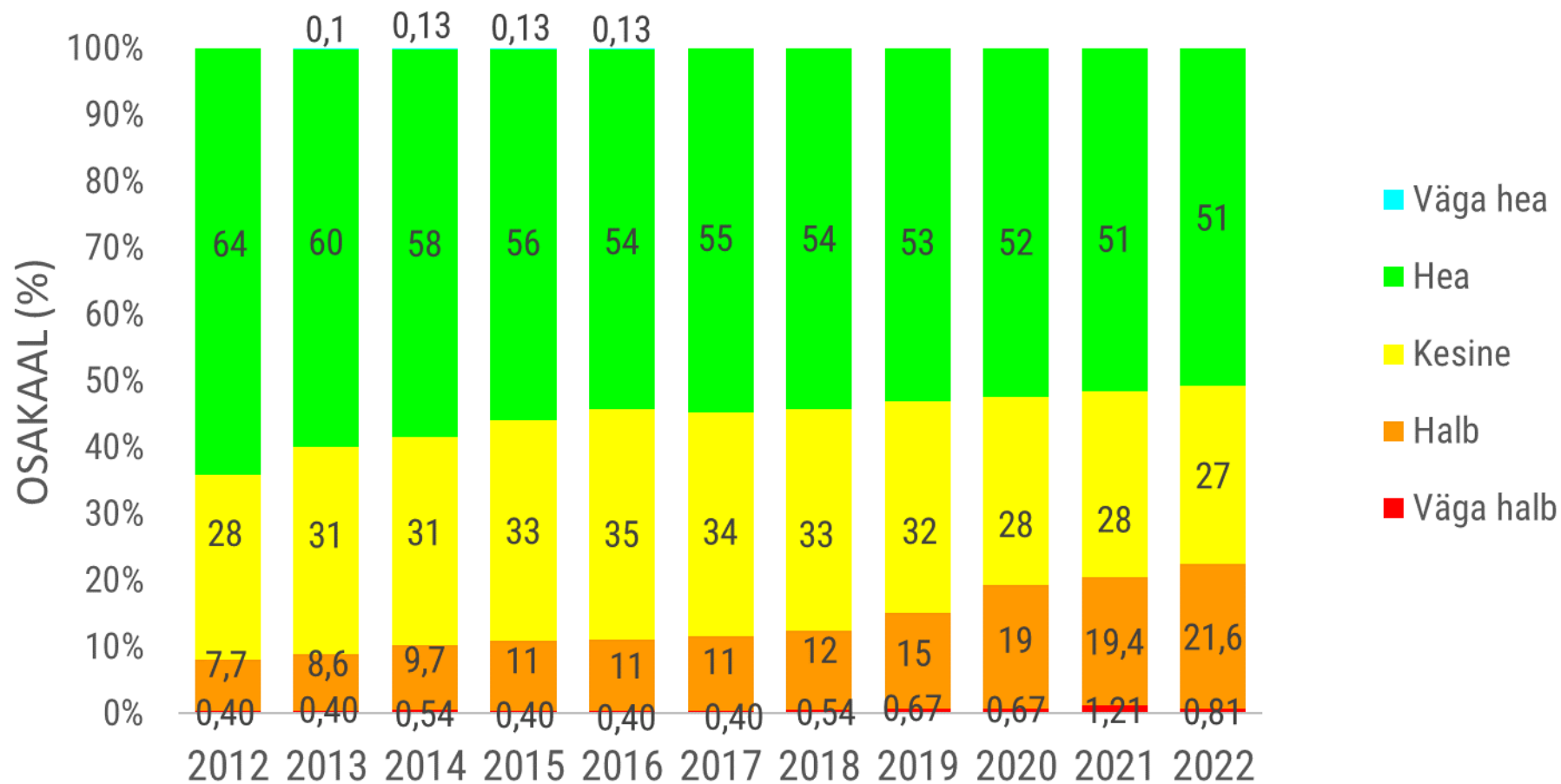
Kaadmium - võib esineda fosforväetistes.

Elavhõbe - kasutati kunagi taimekaitsevahendites.

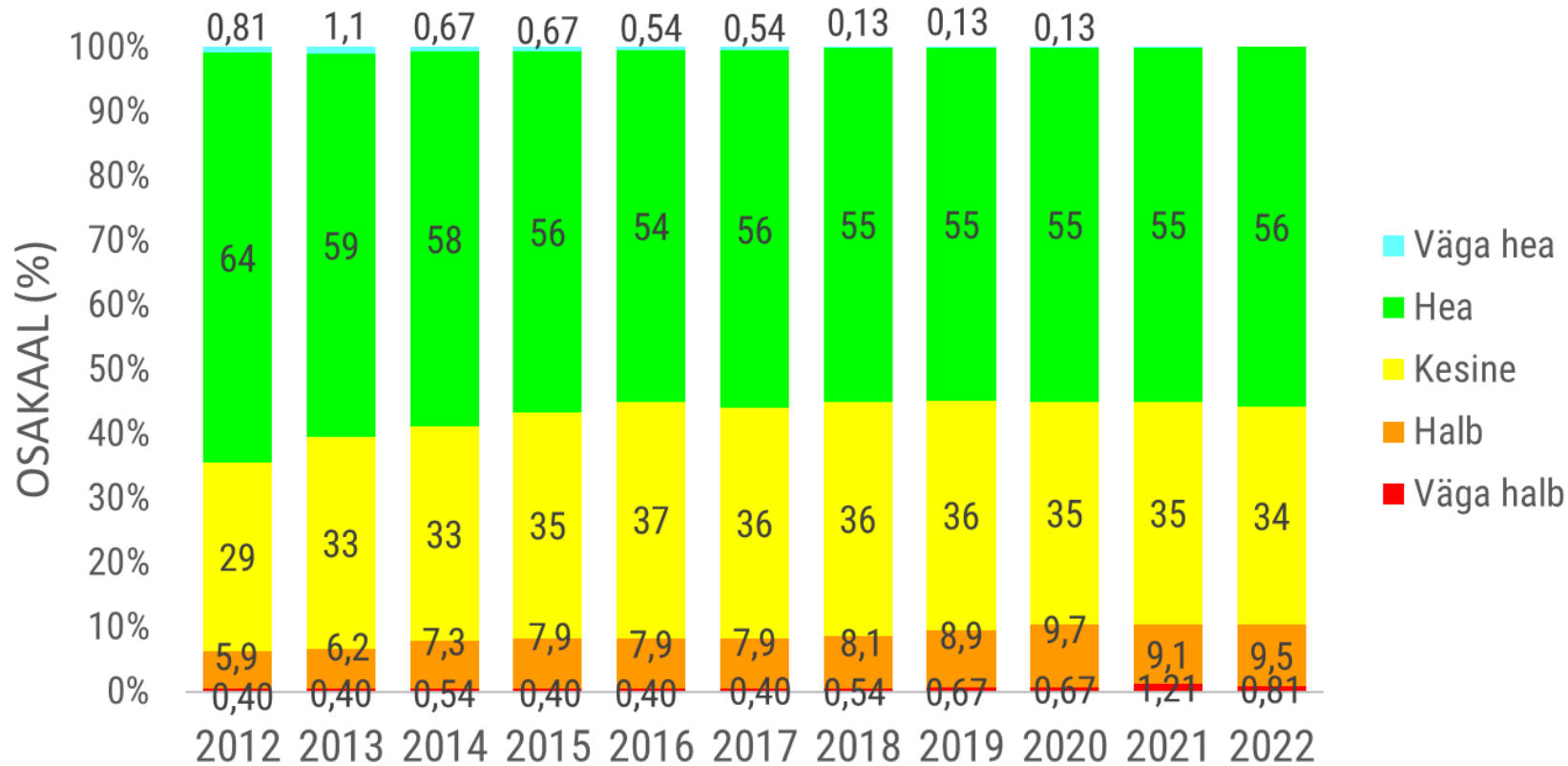
Püsivad, bioakumuleeruvad ja toksilised ained.

Pinnavee seisund 2022

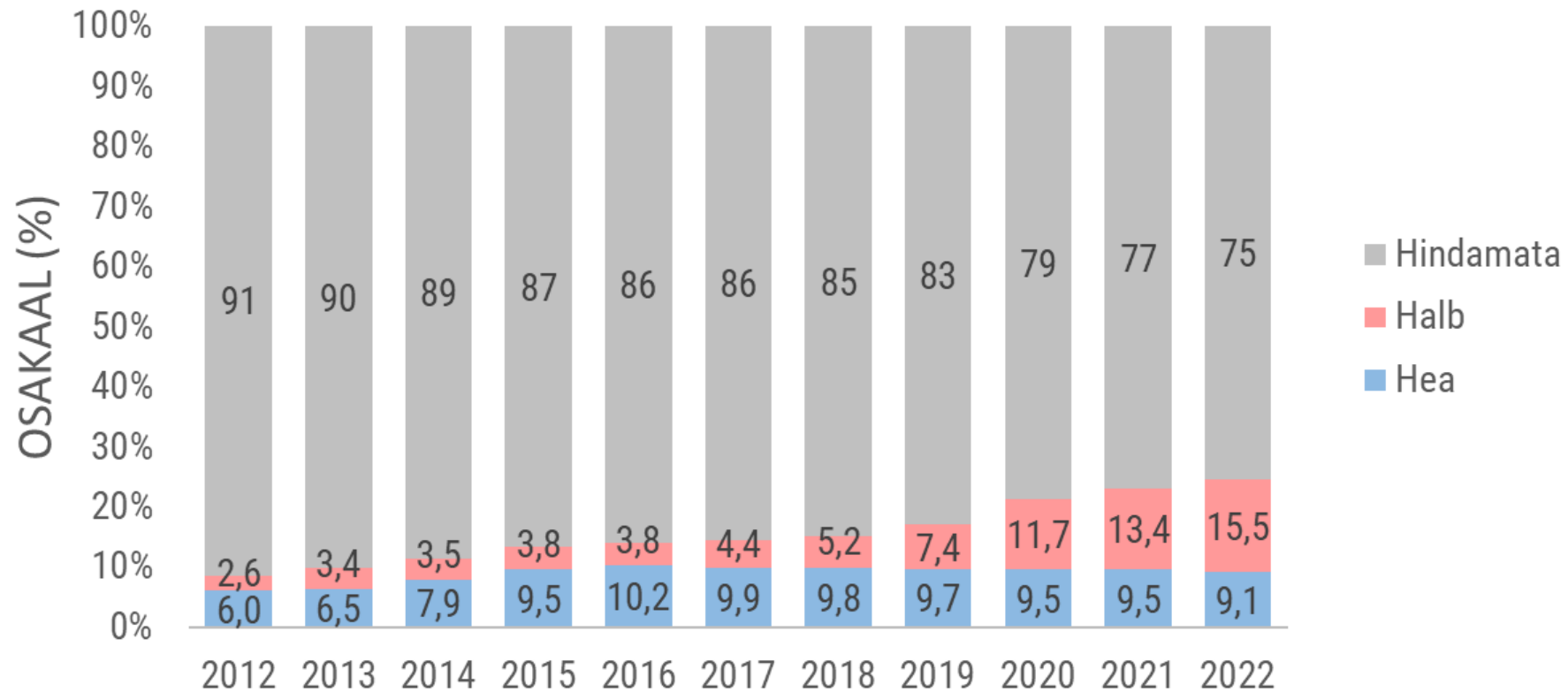

Pinnavee ökoloogiline seisund

Pinnavee keemiline seisund

Jõgede mitteheas ökoloogilises seisundis elemendid

FÜKE – füüsikalise-keemilised elemendid (sh toitained)

Kalastiku mittehea seisundi peamine põhjus: paisud

Linnamäe pais. Autor: Marko Tooming

FÜKE mittehea seisundi peamine põhjus: üldlämmastik ja üldfosfor

Järvede mitteheas ökoloogilises seisundis elemendid

Rannikuvee mitteheas ökoloogilises seisundis elemendid

Väetised

Orgaanilised väetised:

- sõnnik
- virts
- kompost
- turvas

Mineraalväetised:

- lämmastikväetis
- fosforväetis
- kaaliumväetis
- kompleksväetised

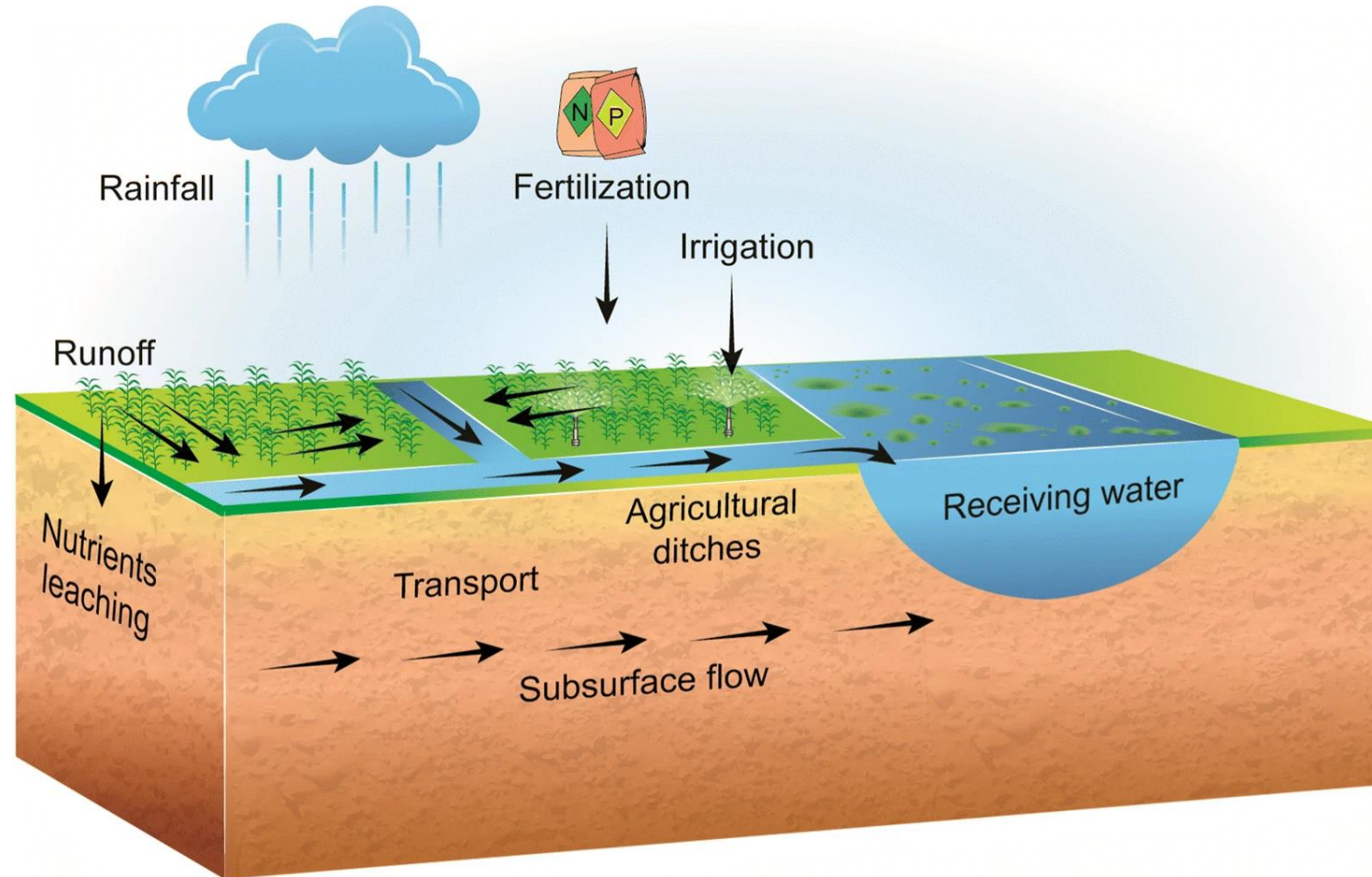
Mida sisaldab tegelikult sõnnik ja virts?

- Toitaineid (nagu lämmastiku- ja kaaliumiühendid)
- Mikroorganisme, kes aktiveerivad mullaprotsesse

Kuidas jõuavad väetised pinnavette?

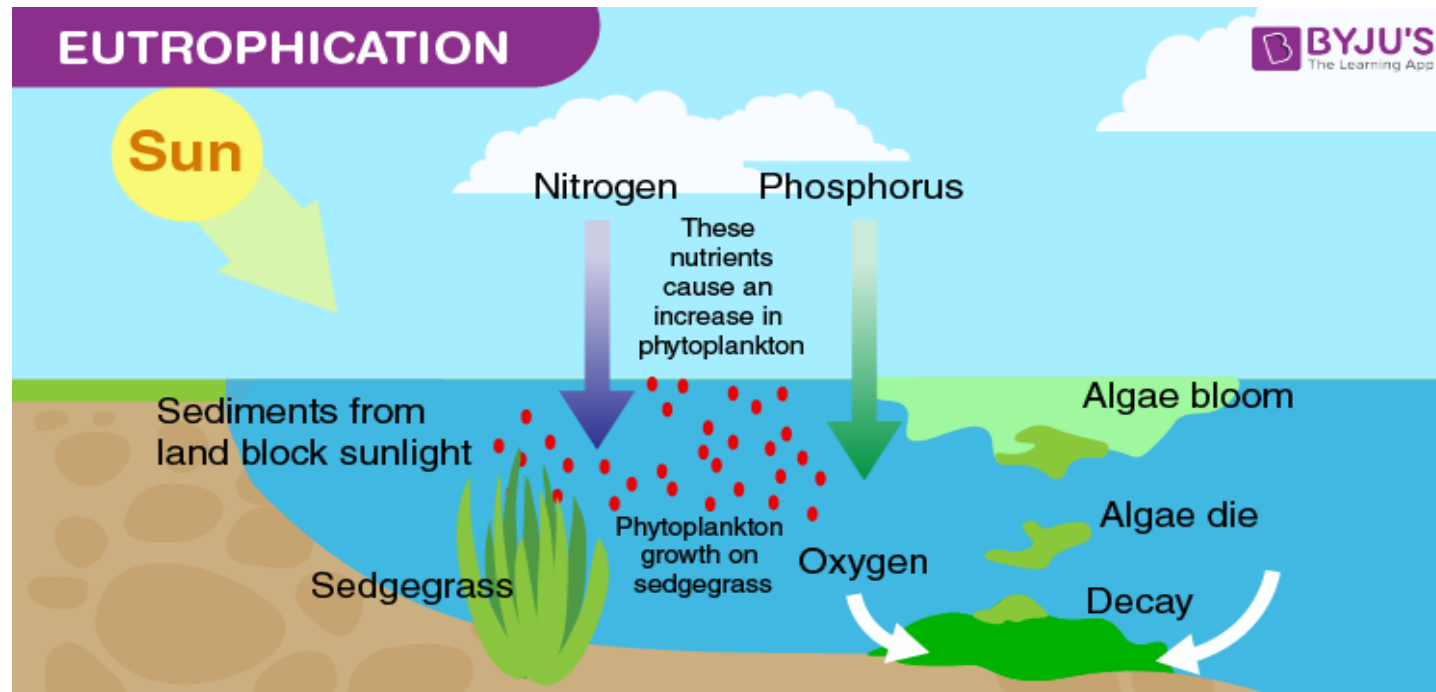
Joonis: Xia, Y., Zhang, M., Tsang, D.C.W. *et al.* Recent advances in control technologies for non-point source pollution with nitrogen and phosphorous from agricultural runoff: current practices and future prospects. *Appl Biol Chem* **63**, 8 (2020). <https://doi.org/10.1186/s13765-020-0493-6>

Eutrofeerumine

Eutrofeerumine on veekogude rikastumine taimede toitainetega, peamiselt fosfori- ja lämmastikühenditega.

Toitainete rohkus põhjustab veeõitsenguid.

Veeõitseng

Veeõitseng on mikroorganismide (tavaliselt vetikate) ajutine vohamine veekogus.

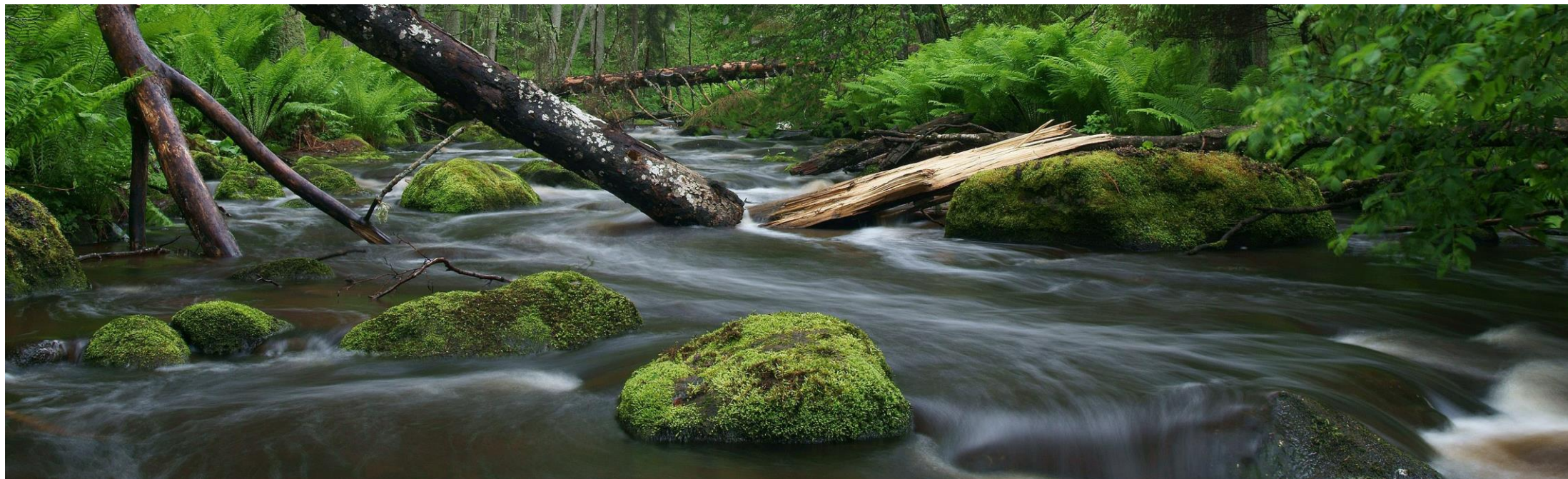
Veeõitseng võib aset leida nii järvedes kui ka meres.

Kõige tavalisemad veeõitsengu põhjustajad on sinivetikad.

Vetikate lagunemine põhjustab veekogumis aga hapnikupuudust ning vee kvaliteet langeb. See omakorda mõjutab kalade ja teiste veeloomade elukeskkonda.

Altja jõgi Lahemaa Rahvusparkis. Autor: Margus Opp

KESKKONNAAGENTUUR

KESKKONNATEADLIKUD VALIKUD IGA ILMAGA

Täna kuulamast!

